

ZAŁĄCZNIK nr 1
do umowy z dnia .....21.11...... 2023 r. określającej szczegółowe warunki
organizacyjno–finansowe działalności oraz program działania Muzeum
Częstochowskiego, zwanego dalej „Instytucją”

Program kadencyjnego działania Instytucji na lata 2024-2026

I. Określenie założeń funkcjonowania Instytucji i diagnoza jej stanu.

Funkcjonowanie Instytucji opiera się na Statucie, będącym załącznikiem do Uchwały Nr 748/XLI/2013 Rady Miasta Częstochowy z dnia 29 sierpnia 2013 r., regulaminie organizacyjnym i szeregu zarządzeń dostosowanych do przepisów prawa, które określają zasady zarządzania zbiorami: ewidencjonowania zbiorów, udostępniania informacji o zbiorach, ruchu muzealiów i bezpieczeństwa zbiorów, jak i wiele innych aspektów działania instytucji. Jako fundamentalne w ustawodawstwie należy traktować:

- ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,
- ustawę z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach.

Analiza stanu Instytucji wskazuje na potrzebę przeprowadzenia porządkowania regulacji wewnętrznych, takich jak Statut Muzeum Częstochowskiego, Regulamin pracy, Regulamin Organizacyjny, Regulamin wynagrodzeń.

Instytucja jest jednostką gromadzącą, przechowującą, zabezpieczającą, konserwującą, opracowującą i upowszechniającą zbiory z zakresu archeologii, etnografii, historii, przyrody i sztuki. W powyższym zakresie realizowane są następujące działania:

- pozyskiwanie muzealiów,
- katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- przechowywanie gromadzonych zabytków w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwa oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych,
- zabezpieczanie i konserwowanie muzealiów,
- urządzenie wystaw stałych, czasowych i objazdowych,
- organizowanie i prowadzenie badań naukowych i terenowych oraz prac wykopaliskowych,

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia .....21.11...... 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno–finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

- prowadzenie działalności edukacyjnej,
- udostępnianie zbiorów dla celów naukowych i edukacyjnych,
- prowadzenie działalności wydawniczej,
- zapewnienie właściwych warunków zwiedzania i korzystania ze zbiorów,
- prowadzenie i popieranie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę,
- prowadzenie biblioteki z zakresu dyscyplin reprezentowanych w Instytucji i udostępnianie jej na zasadach ogólnych.

Misja: misją Instytucji jest gromadzenie oraz ochrona materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Ideą muzealnictwa jest również upowszechnianie wiedzy o historii, kulturze, tradycjach i zabytkach dzięki różnorodnym działaniom popularyzatorskim – między innymi właśnie dzięki wspomnianej działalności wystawienniczej, edukacyjnej, badawczej, wydawniczej oraz dzięki organizacji wydarzeń kulturalnych. Wszystko to pełni niezwykle istotną, jednakże wtórną rolę wobec zasadniczej działalności Instytucji, jaką jest gromadzenie i ochrona, konserwacja, opracowanie zbiorów. Popularyzacja powinna być zatem następstwem wymienionych wyżej działań podstawowych związanych ze zbiorami. W jej kontekście najbardziej pożądanym wydaje się być w obecnych czasach model muzeum otwartego, korzystającego z wielu kanałów komunikacyjnych, nastawionego na szeroką publiczność i nikogo niewykluczającego, nienarzucającego jednej perspektywy, oferującego wszechstronny program, tworzącego przyjazną przestrzeń do dyskusji i forum dla różnorodnych wypowiedzi i prezentacji.

Wizja: Instytucja jako rozpoznawalna, efektywna i nowoczesna jednostka kultury o wyrazistym i ambitnym programie oraz wysokim poziomie działalności merytorycznej, aktywnie upowszechniająca zbiory, historię, kulturę, otwarta dla publiczności i tworząca z nią sieć relacji.

Instytucja wykazuje bardzo różnorodne spektrum aktywności. Potrzeba kontynuacji zmian organizacyjnych i infrastrukturalnych jest niezbędna i związana m.in. z dążeniem do podnoszenia efektywności realizacji zadań statutowych, rozwojem, powiększaniem kolekcji, a także z przemianami jakie zachodzą w otoczeniu. Analiza fundamentalnych dla Instytucji założeń, wśród których jako trzon istnienia należy wymienić kolekcję, wskazuje na konieczność wzmożonej koncentracji na podstawowej działalności statutowej, związanej ze zbiorami, ich dokumentacją, opracowywaniem i przechowywaniem.

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia 21.11.2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

Ewaluacja stanu Instytucji wskazuje, że podjęte w latach 2021-2023 działania podniosły poziom zarządzania zbiorami, w tym ich zabezpieczenia, pozwoliły stworzyć zróżnicowaną ofertę upowszechniającą i podnieść jej jakość. Aspekty potrzeb w tych obszarach nie zostały jednak w pełni zrealizowane i wyczerpane, wręcz przeciwnie - wymagają podjęcia dalszych przedsięwzięć.

II. Cele strategiczne – kluczowe wyzwania.

W dalszym ciągu wyzwaniem dla Instytucji jest profesjonalność i nowoczesność, zarówno w aspekcie przechowywania, dokumentowania, opracowywania, jak i prezentowania zbiorów, przy jednoczesnym zachowaniu różnorodności reprezentatywnych działań upowszechniających. Kreowanie instytucji otwartej dla publiczności i partnerów, zarazem nieodbiegającej od swojej podstawowej misji i będącej silną, rozpoznawalną marką.

Kontynuacja Programu działań z lat 2021-2023

Analiza stanu Instytucji wskazuje, że ujęta w programie działań na lata 2021-2023 wizja, jako działanie długofalowe, jest aktualna i należy ją kontynuować, koncentrując się nadal konsekwentnie wokół stojących przed Instytucją kluczowych wyzwań, takich jak:

1. Podniesienie poziomu zarządzania zbiorami.
2. Stworzenie różnorodnej, reprezentatywnej i konkurencyjnej oferty spędzania wolnego czasu o wysokim poziomie jakości i szerokiej dostępności dla zróżnicowanej publiczności.
3. Wytworzenie rozpoznawalnej marki muzeum poprzez zbudowanie kapitału symbolicznego w postaci prestiżu i renomy.

III. Planowane zadania w poszczególnych obszarach działalności uznanych za kluczowe.

W aspekcie pierwszym **Podniesienie poziomu zarządzania zbiorami** jako główne zadania można wskazać:

- prowadzenie świadomej polityki pozyskiwania zbiorów zgodnie z profilem muzealnych kolekcji, gromadzenie zbiorów w postaci darowizn, przekazów, zakupów (wg możliwości finansowych), rozpatrywanie ofert w ww. zakresach, starania o powiększanie kolekcji i wzbogacanie zbiorów o nowe obiekty (m.in. korzystanie z programów dofinansowań dot.

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia ..... 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

- rozbudowy zbiorów muzealnych w związku z pojawieniem się takich możliwości);
- katalogowanie i opracowywanie muzealiów oraz prowadzenie badań, dbanie o jakość informacji wprowadzanych do elektronicznej bazy danych o zbiorach, będącej podstawowym źródłem informacji na ich (kontynuacja zadania);
  - usystematyzowanie zbioru i ewidencji (uporządkowania zapisów o muzealiach w Inwentarzu Muzeum i innej dokumentacji), dokonanie pełnej inwentaryzacji zbioru wraz z jego weryfikacyjnym przeliczeniem oraz dążenie do wytworzenia pełnej elektronicznej bazy danych o zbiorach – elektronicznej dokumentacji obiektów (zakończenie czasochłonnego działania, jakim jest kontrola całości zbiorów w Instytucji, prognozowane jest na koniec 2026 roku);
  - podnoszenie standardów dotyczących przechowywania zbiorów (poprawienie stanu bazy lokalowej w aspekcie magazynowym, starania o nowe powierzchnie magazynowe i ulepszanie istniejących warunków dla przechowywania zbiorów muzealnych, zwiększenie metrażu, modernizacja, doposażanie w sprzęt magazynowy – prace etapowe w zależności od wsparcia Organizatora i dostępnych środków finansowych, rozważenie wykorzystywania zasobu komunalnego miasta dla poprawy warunków lokalowych funkcjonowania Instytucji), podnoszenie standardu bezpieczeństwa zbiorów, dalsza weryfikacja procedur funkcjonowania w powyższym kontekście;
  - prowadzenie konserwacji zbiorów (działanie zależne od będących w dyspozycji Instytucji i pozyskanych środków finansowych);
  - usprawnianie struktury organizacyjnej Instytucji poprzez powołanie wyspecjalizowanej komórki ds. ewidencji i inwentaryzacji zbiorów, niezbędnej z punktu widzenia realizacji nadrzędnych celów statutowych, jakimi są gromadzenie, przechowywanie i opracowanie zbiorów (w zależności od możliwości wykonania przekształceń zespołu i zwiększenia jego liczebności w kontekście obecnego stanu);
  - opracowanie wewnętrznych standardów związanych z digitalizacją zbiorów muzealnych i dążenie do rozpoczęcia skoordynowanego i wieloaspektowego procesu digitalizacji – przy założeniu, że digitalizacja zbiorów jest koniecznym i niezbędnym obecnie zadaniem nowoczesnej placówki muzealnej (zadanie możliwe do wykonania tylko w przypadku pozyskania środków zewnętrznych na ten cel i możliwości wykonania przekształceń zespołu, w tym zwiększenia jego liczebności w kontekście obecnego stanu);
  - umożliwienie dostępu w Internecie do części zdigitalizowanych obiektów (działanie związane z upowszechnianiem);

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia ..... 21.11.2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

- wprowadzenie w przestrzeń Internetu zwiększonej ilości informacji o zbiorach poprzez wykorzystanie technologii cyfrowych,
- wzmocnienie popularyzacji zbiorów własnych w przestrzeni Internetu, na wystawach oraz podczas organizowanych wydarzeń; odpowiedni dobór planu wystawienniczego, który pozwoli na wszechstronną i szerszą prezentację zbiorów własnych (kontynuacja działań).

W aspekcie drugim **Stworzenie różnorodnej, reprezentatywnej i konkurencyjnej oferty spędzania wolnego czasu o wysokim poziomie jakości i szerokiej dostępności dla zróżnicowanej publiczności** jako główne zadania można wskazać:

- zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej poprzez zapewnianie dostępu do dorobku kulturowego i osiągnięć wiedzy;
- tworzenie warunków do zwiększenia udziału mieszkańców miasta w życiu Instytucji poprzez ułatwiony dostęp do kultury, dążenie do stwarzania sprzyjających warunków uczestnictwa w kulturze i dostępu do edukacji odbiorcom niezależnie od wieku, przekonań, wykształcenia, stopnia niepełnosprawności, czy pochodzenia, m.in. promowane dużych rodzin i osób z niepełnosprawnościami w zakresie preferencyjnych cen biletów, podejmowanie działań przeciw wykluczeniu osób z niepełnosprawnościami i seniorów z życia kulturalnego i społecznego;
- udział w kształtowaniu pola do dyskusji – muzeum forum.

Działalność kulturalno-upowszechniająca:

Wystawy

- podniesienie poziomu atrakcyjności wystaw czasowych: realizacja 14–18 ekspozycji rocznie przy jednostkowo wyższym nakładzie finansowym, szerzej promowanych i dłużej ekspozycyjnych;
- ulepszanie stanu bazy sprzętu ekspozycyjnego do wystaw czasowych, podnoszenie stanu bezpieczeństwa zbiorów na wystawach;
- dążenie do modernizacji wystaw stałych (wymiana i modernizacja sprzętu, aranżacji, oświetlenia), przy założeniu, że sprzęt ekspozycyjny w sposób zasadniczy wpływa na jakość, nowoczesność i atrakcyjność oferty muzealnej oraz na odpowiednie zabezpieczenie prezentowanych zbiorów (modernizacja wystawy stałej archeologiczno-historycznej prezentowanej w Ratuszu – kontynuacja rozpoczętego działania, udostępnienie zmodernizowanego I etapu ekspozycji w ramach inauguracji obchodów jubileuszu 120 lat istnienia Muzeum Częstochowskiego);

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia ..... 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

- dążenie do stworzenia przewodników po wystawach stałych.

Realizacja powyższych działań jest zależna od dostępnych środków finansowych.

Edukacja:

- bieżąca modyfikacja oferty edukacyjnej i jej wzbogacanie;
- tworzenie programów promocyjno-edukacyjnych towarzyszących wystawom stałym i czasowym;
- skierowanie oferty edukacyjnej do szerokiego kręgu odbiorców i merytoryczne dostosowanie do różnych grup docelowych, prowadzenie lekcji i warsztatów muzealnych dla dzieci i młodzieży, edukacja dla dorosłych i seniorów poprzez cykle dyskusji, wykładów, spotkań autorskich, spotkań promujących kolekcję i działalność muzealną, warsztaty dla dzieci, rodzin i osób dorosłych;
- tworzenie miejsca do dialogu, miejsca spotkań przedstawicieli społeczności lokalnej o różnorodnych wizjach miasta, biorących czynny udział w działaniach instytucji, np. w ramach wystaw czy imprez, których gospodarzem jest Instytucja.

Inna działalność upowszechniająca:

- organizacja i współorganizacja imprez (m.in.. w ramach Nocy Muzeów, Industriady);
- organizacja konkursów;
- działania wydawnicze upowszechniające zasoby Instytucji i jej działalność, polegające także na patronowaniu i redagowaniu ciekawych wydawnictw poświęconych szeroko rozumianej historii miasta i regionu (wydanie kolejnego rocznika Muzeum Częstochowskiego);
- nacisk na upowszechnianie zbiorów (zadanie powiązane z działaniami wymienionymi wyżej podczas określania aspektu pierwszego).

W aspekcie trzecim **Wytworzenie rozpoznawalnej marki muzeum poprzez zbudowanie kapitału symbolicznego w postaci prestiżu i renomy** jako główne zadania można wskazać:

- oferta wydarzeń wysokiej jakości w kontekście zróżnicowanego programu (ewaluacja działań i wydarzeń mająca na celu ocenę ich jakości merytorycznej w kontekście frekwencji i przychodów, a także wpływu na wizerunek Instytucji, oraz, co za tym idzie, dająca możliwość usprawniania procesów projektowych);
- oferowanie użytkownikom przyjaznych i atrakcyjnych warunków korzystania z dostępu do

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia ..... 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

- szeroko rozumianych zasobów;
- utrzymywanie renomy Instytucji jako ośrodka wiedzy o Częstochowie, gdzie można uzyskać wiarygodne informacje o dziejach miasta i ludziach z nim związanych – wzmocnienie i rozwój profilu naukowego Instytucji jako ważnego ośrodka naukowo-badawczego Częstochowy, prowadzącego działalność związaną z szeroko rozumianą historią miasta i regionu;
  - zwiększenie liczby osób zainteresowanych działalnością Instytucji;
  - budowanie wspólnoty lokalnej wokół Instytucji;
  - dodatkowo - zadania określone w poniższym punkcie IV w aspekcie działań wizerunkowych i promocyjnych.

IV. Organizacja i zarządzanie / Komunikacja zewnętrzna / Współpraca

Struktura organizacyjna

- niezbędna modyfikacja struktury w związku koniecznością usprawnienia funkcjonowania Instytucji, m.in. w zakresie dotyczącym zbiorów (działanie zależne od możliwości finansowych Instytucji).

Zasoby ludzkie – kadra

- w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Instytucji liczba pracowników nie powinna się zmniejszać, przeciwnie - powinna zostać zwiększona;
- dbałość o dobrą atmosferę pracy w zespole i jego integrację;
- w ramach doskonalenia zawodowego – umożliwienie pracownikom udziału w różnorodnych szkoleniach poszerzających i zwiększających kompetencje;
- wspieranie rozwoju naukowego pracowników merytorycznych;
- zabieganie o odpowiedni poziom wynagrodzeń;
- premiowanie prowadzenia badań i prac naukowych z wykorzystaniem zbiorów Instytucji;
- dążenie do wytworzenia i utrzymania wszechstronnie wykształconej, sprawnej oraz dobrze zmotywowanej kadry pracowników Instytucji, identyfikujących się z misją, celami i zadaniami jednostki;
- budowanie międzydziałowych zespołów zadaniowych i systemów wewnętrznej komunikacji.

Działania wizerunkowe i promocja

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia ..... 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

- budowanie i utrzymywanie prestiżu Instytucji;
- budowanie marki na rynku usług „sektora czasu wolnego”;
- rozwijanie narzędzi promocji – kanałów komunikacji z publicznością, wykorzystywanie wszelkich form kontaktu z odbiorcami (Internet, portale społecznościowe, newsletter, mailing, ulotki, foldery, plakaty, banery), zarówno w zakresie dystrybucji materiałów informacyjnych, jak i sprzedaży biletów czy ekspozycji plakatów, banerów; analiza i dobór optymalnych kanałów dystrybucji oferty muzealnej, promocja wystaw i wydarzeń w mediach lokalnych: prasa, radio, TV, portale miejskie;
- patronaty medialne ogólnopolskie i lokalne dla poszczególnych wydarzeń;
- kontynuacja spójnej polityki wizerunkowej, wzmocnienie identyfikacji wizualnej obiektów Muzeum Częstochowskiego jako części jednej struktury, spójne oznakowanie przestrzeni – tablice, informacje o obiektach, wzmocnienie identyfikacji wizualnej odnośnie do działalności: program wystawienniczy, program towarzyszący wystawie (edukacja, wykłady, spotkania), promowanie zbiorów;
- zwiększenie rozpoznawalności Instytucji na mapie miasta, współpraca z organizacjami turystycznymi, z hotelami, biurami podróży;
- działania zmierzające do utworzenia komórki zajmującej się promocją i szeroko rozumianym marketingiem Instytucji (działanie zależne od możliwości finansowych);
- budowanie spójnej i długofalowej koncepcji polityki promocyjnej i marketingowej Instytucji,
- prowadzenie badań wizerunkowych oraz struktury publiczności, analiza potrzeb, preferencji i sposobów uczestnictwa w kulturze;
- stworzenie programu imprez (stałych), które będą realizowane przez poszczególne obiekty tak, aby pokazywać i wykorzystywać niepodważalny atut Instytucji, jakim jest jej różnorodność tematyczna i komplementarność oferty związanej z historią miasta,
- realizacja przedsięwzięć o charakterze promocyjnym dla miasta – utrzymywanie marki Instytucji jako ważnego narzędzia promocji miasta, a muzealnych obiektów jako strategicznych punktów na mapie miasta i w jego ofercie turystycznej.

Współpraca

- kontynuacja dotychczasowych i rozwijanie nowych kontaktów z instytucjami kultury, w tym współpraca z muzeami i ośrodkami wystawienniczymi w Polsce w zakresie organizacji wystaw;
- współpraca z instytucjami w mieście i regionie w zakresie organizacji działań

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia ..... 21. 11. 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego

kulturalnych, m.in. z Archiwum Państwowym w Częstochowie, Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Częstochowie, z organizacjami pozarządowymi (lokalnymi stowarzyszeniami, fundacjami – sektorem NGO);

- wzmacnianie kontaktów ze środowiskiem szkolno-akademickim Częstochowy;
- wspieranie lokalnych grup artystycznych i częstochowskich wybitnych twórców;
- współpraca z instytucjami udzielającymi zewnętrznego wsparcia finansowego.

V. Strategia finansowa

- pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych poza dotacją Organizatora (m.in. pozyskiwanie grantów i dotacji, aplikowanie o środki z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innych funduszy);
- poszukiwanie własnych źródeł finansowania działalności podstawowej Instytucji, m.in. wynajem przestrzeni muzealnych, rozbudowanie oferty sprzedażowej pamiątek, uatrakcyjnienie oferty wystawienniczej i edukacyjnej;
- zwiększenie dotacji podmiotowej.

Należy zaznaczyć, że realizacja programu w wielu aspektach zależna jest m.in. od kondycji finansowej Instytucji oraz Organizatora, w tym od zapewnienia przez Organizatora odpowiednich środków budżetowych i od przyznania bądź nieprzyznania dotacji ze źródeł zewnętrznych, zwłaszcza w kontekście niektórych z wymienionych wyżej celów, takich jak konserwacje, wystawy, publikacje, działania digitalizacyjne. Problematyczna w tym aspekcie może być również realizacja działań rozwojowych i inwestycyjnych.

Stopniowe wypełnianie powyższych celów umożliwi realizowanie wyzwań związanych z wymogami współczesnego muzealnictwa i pozwoli na podwyższenie jakości oferty Instytucji.

DYREKTOR

ORGANIZATOR

PREZYDENT
MIASTA CZĘSTOCHOWY

Krzysztof Marcyjaszczyk

Załącznik Nr 1 do umowy z dnia 21. 11. 2023 r. określającej szczegółowe warunki organizacyjno-finansowe działalności oraz program działania Muzeum Częstochowskiego